

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO DIDINIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2702 1, 3, 4, 5, 8, 11 STRAIPSNIŲ IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS
ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 9, 12, 16, 30, 31, 33, 35, 39-1, 59, 69 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 61-1 STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS ŠILUMOS ŪKIO ĮSTATYMO NR. IX-1565 8, 11 IR 15 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO NR.
VIII-1973 31 IR 37-1 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ IR SUSIJUSIO
VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO
(TAP-20-192–197; TAIS NR. 20-1727, 20-1738–1742)**

2020-03-09 Nr. NV-646

Vilnius

Įvertinę pateiktų projektų atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo Nr. XII-2702 1, 3, 4, 5, 8, 11 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo įstatymo projekto

1. Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvoje tik du įstatymai – ir abu energetikos srityje – turi uždavinius, nors įstatymuose nustatyti uždavinius nėra įprasta teisėkūros praktika (veikiau tai yra strateginio planavimo dokumentų klausimas). Bet kuriuo atveju turėtų būti tikslinamas ir Įstatymo 1 straipsnio pavadinimas, nes jame kol kas numatyta, kad šis straipsnis nustato ne įstatymo uždavinius, o paskirtį ir tikslą.

2. Aiškinamajame rašte minimas (ir įgyvendinamose direktyvose pirmiausia išskiriamas) 2030 m. laikotarpis (ir iki šio laikotarpio reikalingas sutaupyti energijos kiekis bei Komisijos pareiga atlikti tarpinius skaičiavimus), o po to – 2050 m., tačiau projektu keičiamo įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodomas tik 2050 m. terminas, o apie sutaupymus iki 2030 m. apskritai neužsimenama. Atitinkamai kyla abejonės, ar pagal šį punktą taupant energiją (po 0,8 proc. kiekvienais metais) bus pasiekti 2030 metams nustatyti sutaupytinios energijos kiekiai.

3. Projektu keičiamo 4 straipsnio 3 ir 4 dalyse vartojamos skirtingos sąvokos, kurias reikėtų suvienodinti: *privalomo sutaupyti* energijos kiekio, *sutaupyta privalomas* energijos kiekis ir *sutaupyta* energijos kiekis.

4. Projektu keičiamo 4 straipsnio 4 dalies 3 punkte žodis „suminį“ turėtų būti rašomas kitoje vietoje, t.y. „suminį sutaupyta energijos kiekį“, o 5 dalyje – „energijos vartojimo efektyvumo didinimo“.

5. Projektu keičiamo 5 straipsnio 4 ir 5 dalyse vartojamos sąvokos „energetinis skurdas“ ir „dalyvaujančiosios arba įgaliotosios šalys“ niekur nėra apibrėžtos ir lieka neatskleistos (nepaisant to, kad antroji sąvoka yra nurodyta Direktyvoje, Lietuvos teisės aktuose ji nėra minima). Todėl jas būtina pateikti įstatymo 2 straipsnyje.

6. Siekiant išvengti situacijos, kai įstatymas taikomas atgaline data, projekto 5 straipsnio, kuriuo įstatymo 8 straipsnis papildomas 5 dalimi, nuostatos (antrasis sakinyss) turėtų būti perkeltos į projekto 8 straipsnį atitinkamai patikslinant ir jo pavadinimą (Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas).

7. Atsižvelgiant į projekto nuostatas ir 8 straipsnio 2 dalyje numatytus įgaliojimus bent jau aštuonioms institucijoms, būtina tikslinti aiškinamojo rašto 11 punktą ir aiškiai nurodyti, kokius įgyvendinamuosius teisės aktus turės priimti visos šios projekto 8 straipsnio 2 dalyje nurodytos institucijos.

8. Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad šiuo projektu daromais pakeitimais įgyvendinami Direktyvoje nustatyti įpareigojimai. Atkreipiamo dėmesį, kad tokiu atveju prie projekto turėtų būti pateikta direktyvos ir šio projekto atitikties lentelė.

9. Be to, projektu įgyvendinama tik nežymi dalis Direktyvos 2018/2002, kuria keičiama Direktyva 2012/27/ES, nuostatų. Siūlytume aiškinamajame rašte nurodyti, kodėl tai nėra daroma ir kada šios nuostatos bus įgyvendintos.

Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 9, 12, 16, 30, 31, 33, 35, 39-1, 59, 69 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 61-1 straipsniu įstatymo projekto

1. Projekto 3 straipsniu keičiamas įstatymo 12 straipsnis numatant, kad elektros energetikos sektorių sudaro ir nepriklausomi paklausos telkėjai. Atsižvelgiant į tai, kad nepriklausomi paklausos telkėjai yra tik viena paklausos telkėjų kategorija, o elektros energetikos sektorius apima visą paklausos telkimą (projekto 1 straipsnio 1 dalimi siūlomi pakeitimai), jie taip pat turėtų būti paminėti įstatymo 12 straipsnyje.

2. Dėl projekto 7 straipsnio, kuriuo papildoma įstatymo 33 straipsnio 2 dalis 4 punktu, žr. Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 31 ir 37-1 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui pateiktą 1 pastabą (taip pat ir dėl projekto 9 straipsnio).

3. Projekto 11 straipsnyje dėstomo įstatymo naujo 61¹ straipsnio 2 dalyje numatytas griežtas vartotojo sudarytos sutarties konfidencialumo reikalavimas turėtų būti pagrįstas aiškinamajame rašte. Siūlytume vartoti ne tokią griežtą formuluotę „neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumas“. Be to, šios dalies turinys neatitinka straipsnio pavadinimo (vartotojų teisė sudaryti sutartį). Taip pat siūlytume įstatymo naujo 61¹ straipsnio 1 dalyje atsisakyti perteklinių žodžių „šiam įstatyme nustatyta tvarka turinčiu teisę vykdyti nepriklausomo paklausos telkėjo veiklą“, nes tokios tvarkos nėra ir bet kuriuo atveju veiklą būtų galima vykdyti tik tiems asmenims, kurie yra gavę leidimą pagal kitas projekto (ir įstatymo) nuostatas.

4. Aiškinamajame rašte reikėtų pagrįsti, kodėl šio projekto įsigaliojimo terminas yra kitoks nei visų kitų su juo teikiamų projektų.

5. Projekto 13 straipsnio 3 dalyje (ir projekto 6 straipsnyje) vartojama aplinkybė „atsižvelgdamas į paklausos telkimo galimybes“ yra pakankamai abstrakti ir turėtų būti patikslinta arba paaiškinta.

6. Atsižvelgiant į tai, kad įstatymų baigiamosiose nuostatose nėra dėstoma, kuri institucija įgyvendina konkrečius įstatymo straipsnius, siūlytume Projekto 13 straipsnio 4 dalies pirmąjį sakinį dėstyti kaip šio straipsnio 2 dalį, o 3 dalį (buvusią 2 dalį) dėstyti „Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija ir Valstybinė energetikos reguliavimo tarnyba iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus“ (kartu įvertinant Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 31 ir 37-1 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui teiktą 2 pastabą).

Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 8, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto

1. Atkreipiame dėmesį, kad projekto 1 straipsnyje, kuriuo keičiama Įstatymo 8 straipsnio 3 dalis, Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymas Šilumos ūkio įstatyme bus minimas pirmą kartą, todėl jį reikėtų rašyti su žodžiais „Lietuvos Respublikos“. Be to, projekto 2 ir 3 straipsniuose vartojami žodžiai „skaityti“, kai galiojančiame Šilumos ūkio įstatyme – „nuskaityti“, todėl kyla klausimas, ar jie turi tokią pačią reikšmę, ar ne. Jei taip, siūlome vartoti vienodus terminus, jei ne – reikėtų atskleisti jų turinį.

2. Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad projektu daromi pakeitimai leis „šilumos vartotojams tiksliai ir realiuoju laiku žinoti šilumos suvartojimą“. Atkreipiame dėmesį, kad toks reikalavimas „realiuoju laiku“ vartotojams žinoti neišplaukia iš Direktyvos 2018/2002, kuria keičiama Direktyva 2012/27/ES ir kuri numato dažnumą (intervalus), kada nuskaityti duomenys ataskaitų forma turėtų būti teikiami vartotojams. Šį skirtumą reikėtų paaiškinti arba tikslinti aiškinamąjį raštą.

3. Projekto aiškinamajame rašte nurodoma (3 lapas), kad ŠŪĮ projektu daromais pakeitimais įgyvendinami Direktyvoje nustatyti įpareigojimai. Atkreipiame dėmesį, kad tokiu atveju prie projekto turėtų būti pateikta direktyvos ir šio projekto atitikties lentelė.

4. Be to, projektu įgyvendinama tik nežymi dalis Direktyvos 2018/2002, kuria keičiama Direktyva 2012/27/ES, nuostatų. Siūlytume aiškinamajame rašte nurodyti, kodėl tai nėra daroma ir kada šios nuostatos bus įgyvendintos.

5. Siūlome dar kartą įsivertinti, ar tikrai įstatymo 2 ir 3 straipsniai turi įsigalioti 2020 m. spalio 26 d., nes abiejose direktyvose (Direktyvoje 2018/2002/ES ir Direktyvoje (ES) 2019/944) yra dėstomi įpareigojimai, kurių laikytis reikia nuo 2020 m. spalio 25 d.

Dėl Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 31 ir 37-1 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto

1. Projekto 1 ir 2 straipsniais papildomos įstatymo 21 ir 37¹ straipsnių 2 dalys 4 punktais. Atsižvelgiant į tai ir laikantis formalių reikalavimų, turėtų būti keičiami ir šių dalių 3 punktai, kurie baigiasi tašku, nors po pakeitimo turėtų būti kabliataškis. Siekiant išvengti tokio formalaus 3 punktų pakeitimo siūlome apsvarstyti, ar nebūtų tikslinga 21 ir 37¹ straipsnių 2 dalis papildyti ne 4 punktais, o atitinkamai pakeisti (papildant) šių dalių kitus punktus (pvz., rašant „3) nustatomas visų investicinių projektų terminas ir nurodomas juose pateikiamos galimos paklausos mažinimo, diegiant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės, alternatyvos.“).

2. Abejotume, ar projekte turėtų būti 3 straipsnio 2 dalis, pagal kurią VERT pavedama priimti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus (pagal aiškinamąjį raštą – pakeisti 2009 m. liepos 10 d. nutarimą Nr. O3-100). VERT patvirtino galiojančią Energetikos įmonių investicijų vertinimo ir derinimo tvarkos aprašą remdamasi jau galiojančiomis ir nekeičiamomis Energetikos įstatymo ir Gamtinių dujų įstatymo nuostatomis (pvz., Energetikos įstatymo 15 straipsnio ir 3 dalis ir Gamtinių dujų įstatymo 31 ir kt. straipsniai). Todėl VERT savaime turėtų pakeisti (patikslinti) jau priimtą įgyvendinamąjį teisės aktą atsižvelgiant į pasikeitusį teisinį reguliavimą (kuris susijęs su turiniu, bet ne su ankstesnių įgaliojimų apimtimi). Todėl toks pavedimas būtų tikslingas tik tokiu atveju, jei iš visų įstatymo nuostatų neišplautų (nebūtų aišku), ar toks įgyvendinamasis aktas apskritai turėtų būti priimtas ar kuri institucija turėtų tokį teisės aktą priimti. Atsižvelgus į šią pastabą turėtų būti keičiama ir nenumeruojama 3 straipsnio 1 dalis.

Dėl Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto

Nors galiojančiame įstatyme jau yra pavartota tokia konstrukcija, laikantis įprastos normų dėstymo praktikos projekto 1 straipsniu keičiamą įstatymo 2 straipsnio 14 dalį reikia formuluoti „elektros energija, šilumos energija ir (ar) vėsumos energija“.

Dėl susijusio Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto pastabų ir pasiūlymų neturime.

Teisės grupės vyriausiasis patarėjas

Deividas Kriaučiūnas

Deividas Kriaučiūnas, tel. 870663817, el. p. deividas.kriauciunas@lr.lt